

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΤΣΙΜΕΝΤΟ

ΤΑ (ΟΧΙ ΚΑΙ ΤΟΣΟ) ΝΕΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΤΗΣ «ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ»

«Εμείς φτιάχνουμε τα κτίριά μας και μετά τα κτίρια φτιάχνουν εμάς.

Αυτά κανονίζουν την πορεία της ζωής μας».

Ουίνστον Τσόρτσιλ, Παρατηρήσεις προς την αγγλική ένωση αρχιτεκτόνων, 1924.

Κάθε χρόνο τα τελευταία χρόνια, όσο προχωράει το καλοκαίρι τόσο η πόλη μετατρέπεται σε ένα απέραντο εργοτάξιο. Από άκρη σ' άκρη σκαμμένοι δρόμοι, λαμαρίνες, μπετονιέρες, κομπρεσέρ και τσιμέντα ξεφυτρώνουν σαν μανιτάρια. Απ' ό,τι φαίνεται, τα δημόσια έργα μικρής ή μεγάλης κλίμακας είναι εξαιρετικά δημοφιλή σε περιόδους κρίσης και τα κονδύλια τρέχουν ορμητικά από τις κάουλες των κρατικών και ευρωπαϊκών ταμείων. Ωραία, και τι μας νοιάζει και ποιο το πρόβλημα;

Στα όσα ακολουθούν, θα ασχοληθούμε με ένα ενδεικτικό παράδειγμα που μοιράστηκε μαζί μας η ομάδα *antifa westside* έπειτα από μια μικρή έρευνα πάνω στο ζήτημα. Θα παρακολουθήσουμε το πώς μέσα από δύο έργα ενός δήμου στα δυτικά προάστια επιτυγχάνονται στόχοι πολλαπλοί: η στήριξη των αφεντικών της «πράσινης ανάπτυξης», δηλαδή των αφεντικών σκέτο, η ενίσχυση της εξουσίας της τοπικής αυτοδιοίκησης στις γειτονιές και η πειθάρχηση των εργατικών στρωμάτων, τρία σε ένα. Δηλαδή, το θέμα μας νοιάζει.

Ο δήμος είναι το Περιστερί. Εν συντομία, ένας μεγάλος σε έκταση και πληθυσμό δήμος στα δυτικά της μητρόπολης με δίκαιη ιστορική φήμη εργατογειτονιάς, αλλά και με ισχυρούς μηχανισμούς ελέγχου και πειθάρχησης της εργατικής τάξης. Που ξεκινούν από την κεντρική εξουσία και την αστυνομία, περνούν από μια «επιλεκτή» τοπική αυτοδιοίκηση (το Περιστερί έχει επί είκοσι ένα συναπτά έτη τον ίδιο Δήμαρχο!) και καταλήγουν σε ένα πολυπλόκαμο δίκτυο σχέσεων μεταξύ αστυνομίας, δήμου, αθλητικών και πολιτιστικών συλλόγων και γενικά μικρομεσαίων στρωμάτων που διασφαλίζει την «κοινωνική συνοχή».

Τα δημοτικά έργα. Το πρώτο περιλαμβάνει το ξήλωμα των πεζοδρομίων στις εργατικές πολυκατοικίες που βρίσκονται απέναντι από το Δημαρχείο του Περιστερίου και την ανάπλασή τους με την κατασκευή ραμπών, την τοποθέτηση νέων τσιμεντόπλακων και νέου φωτισμού. Το δεύτερο, και μεγαλύτερο σε κλίμακα, έργο περιλαμβάνει την «ενεργειακή αναβάθμιση» του οδικού ηλεκτροφωτισμού συνολικά στον δήμο.

Ας πούμε δυο λόγια για το πρώτο έργο. Διακηρυγμένος στόχος του, σύμφωνα με τους ιθύνοντες του «Δημάρχου της καρδιάς μας» (δεν κάνουμε πλάκα, έτσι τον προωθούν τα τοπικά μήντια), είναι η περιοχή των εργατικών πολυκατοικιών να γίνει προσβάσιμη σε άτομα με αναπηρία» και να αυξηθεί το αίσθημα ασφάλειας στους δημότες. Σύμφωνα με τα λόγια των σχεδιαστών του:

(...) είναι αναγκαία και επιβεβλημένη η ανάγκη αναβάθμισης της περιοχής. Σκοπός της πράξης είναι η ανακατασκευή των υποδομών έτσι ώστε να επιτυγχάνεται η κοινωνική ένταξη ευπαθών ομάδων, δηλαδή να εξασφαλίζεται η δυνατότητα πρόσβασης σε άτομα με αναπηρία. Επίσης, αναβαθμίζεται η ποιότητα ζωής των κατοίκων, επιτυγχάνεται αστική αναβάθμιση και αναζωογόνηση της ευρύτερης περιοχής των προσφυγικών πολυκατοικιών της Ευαγγελιστρίας. Η αναβάθμιση των κοινόχρηστων δημοτικών χώρων δημιουργεί στους πολίτες αίσθημα ασφάλειας, με αποτέλεσμα να αυξάνεται η επισκεψιμότητα και η διέλευση στους χώρους αυτούς.¹

Οι χώροι των εργατικών μπλοκ βέβαια κάθε άλλο παρά χαμηλή επισκεψιμότητα είχαν. Αντιθέτως, είχαν μεγάλη ζωντάνια, απλά όχι της αρεσκείας των τοπικών αρχόντων – αλλά γι' αυτό το σημαντικό θέμα θα μιλήσουμε στο τέλος. Η έκταση του έργου ανάπλασης των πεζοδρομίων προς όφελος της ασφάλειας φαίνεται σε περίγραμμα στην παρακάτω φωτογραφία. Πρόκειται για μια όχι αμελητέα σε μέγεθος περιοχή, ακριβώς στο κέντρο «βιτρίνα» του Περιστερίου.

Οι εργατικές πολυκατοικίες που δεσπόζουν εδώ κτίστηκαν το 1973, σύμφωνα με ένα πρόγραμμα στέγασης του υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Πρόνοιας. Τα διαμερίσματα παραχωρήθηκαν σε πρόσφυγες που μέχρι τότε κατοικούσαν σε «παράγκες».² Ωστόσο, η ταξική σύνθεση των ενοίκων των προσφυγικών πολυκατοικιών έχει έκτοτε αλλάξει. Σήμερα, στις εργατικές πολυκατοικίες του Περιστερίου κατοικούν εκτός από εργάτες με παππούδες από «παράγκες», αρκετές επίσης μερίδες μικροαστών, όπως για παράδειγμα δημόσιοι υπάλληλοι μέχρι και χαμηλόβαθμοι στρατιωτικοί. Προφανώς, το ανακάτεμα των κοινωνικών τάξεων εντός των μπλοκ των εργατικών πολυκατοικιών είναι μια μεγάλη ιστορία. Προς το παρόν, ας το θεωρήσουμε προϊόν μακρόχρονων διεργασιών εντός του πλέγματος πειθάρχησης που περιγράψαμε παραπάνω.

Σκοπός του δεύτερου έργου για τον ηλεκτροφωτισμό είναι, και πάλι με τα λόγια των σχεδιαστών του, η εξοικονόμηση ενέργειας μέσω «περιβαλλοντικών ευαισθησιών». Το έργο ετούτο χρηματοδοτείται από ΕΣΠΑ, κοινώς από ευρωπαϊκά ταμεία. Η αναβάθμιση αφορά την αντικατάσταση του δημοτικού φωτισμού με λαμπτήρες led. Σύμφωνα με τους μηχανικούς του δήμου που συνέταξαν την τεχνική έκθεση του έργου:

Τα φωτιστικά και οι λαμπτήρες LED παρέχουν μεγάλη εξοικονόμηση ενέργειας, αφού αφενός καταναλώνουν πολύ λιγότερη ηλεκτρική ισχύ από τους συμβατικούς λαμπτήρες και αφετέρου δεν έχουν μεγάλες απώλειες σε θερμότητα. Αυτό έχει πολύ ευεργετικά αποτελέσματα για το περιβάλλον, καθώς ελάττωση των αναγκών για ηλεκτρική ενέργεια σημαίνει λιγότερες ώρες λειτουργίας των μονάδων παραγωγής, οι οποίες επιβαρύνουν σημαντικά το περιβάλλον με εκπομπές CO2 και άλλων αέριων ρύπων, ή στην περίπτωση της διάρκειας ζωής της LED. Επιπλέον, λόγω της μεγάλης διάρκειας ζωής τους, οι LED δεν χρειάζονται συχνή αντικατάσταση και έτσι μειώνεται ο συνολικός όγκος των απορριμμάτων.³

Καιρός λοιπόν να μπούμε στο ζουμί της υπόθεσης, πετώντας πρώτα και κύρια τις φανφάρες περί περιβάλλοντος και εξοικονόμησης ενέργειας. Εδώ μιλάμε για μια περιοχή όπου το τσιμέντο δεσπόζει, αμφότερα τα έργα διψούν για ακόμα περισσότερο τσιμέντο, ακόμα και οι λάμπες led απαιτούν νέες τσιμεντένιες κολόνες που πάνω τους θα φέρουν και άλλα υλικά, όπως σίδερα, αλου-

μίνια κλπ. Και γενικά, μιλάμε για το Περιστερί. Μια περιοχή όπου οι βιοτεχνίες, τα μηχανουργεία, τα φασονάδικα και άλλες «οικολογικές» δραστηριότητες με σεβαστό όγκο απορριμμάτων διψάνε για ενέργεια. Οπότε τι απομένει; Απομένει η πολιτικο-οικονομική λειτουργία του έργου που έχει χοντρικά ως εξής: ο δήμος Περιστερίου τσιμπάει ένα ευρωπαϊκό κονδύλι για τον ηλεκτροφωτισμό. Με την προϋπόθεση τα υλικά που θα αναλωθούν να είναι «πράσινα», δηλαδή να παράγονται στην ευρωπαϊκή ένωση. Οπότε το κονδύλι ΕΣΠΑ θα πέσει στον δήμο, ο δήμος θα το μοιράσει σε εργολάβους, οι εργολάβοι θα επιστρέψουν ένα κομμάτι του σε επιχειρήσεις εντός ευρωπαϊκής ένωσης ή και στο εσωτερικό της χώρας μέσω προμήθειας υλικών, μεροκάματα θα καταβληθούν σε εργάτες για να πληρώσουν άλλα αφεντικά μέσω ενοικίων, εξόδων διατροφής και πληρωμής δημοτικών τελών, δημότες με αίσθημα ασφάλειας -και κάτι φράγκα παραπάνω- θα ικανοποιηθούν.

Η «εξοικονόμηση ενέργειας» μέσω της αναβάθμισης του ηλεκτροφωτισμού συνοδεύεται στην τεχνική έκθεση από αόριστες υποσχέσεις για μείωση των δημοτικών τελών -δεν υπάρχει τέτοια περίπτωση, σας το υπογράφουμε. Στην ουσία όμως, όπως καταλαβαίνουμε, ενεργειακή αναβάθμιση σημαίνει στοχευμένη προώθηση και ανάλωση νέων «πράσινων» εμπορευμάτων. Σημαίνει κοινώς, κρατική χρηματοδότηση συγκεκριμένων βιομηχανιών που παράγουν «ενεργειακού» λαμπτήρες, κάτω από τα λάβαρα της οικολογίας. Αν μάλιστα ψάξουμε πρόχειρα ποιοι είναι οι κατασκευαστές λαμπτήρων led, θα πέσουμε σε παλαιότερες γνωστές εταιρείες που δεσπόζουν στην ελληνική αγορά: η ολλανδική Philips, η αυστριακή Osram, η ελληνική (κάποτε θυγατρική μιας γερμανικής) Geyer.

Παρόμοιες λειτουργίες εξυπηρετούνται όταν τα κονδύλια προέρχονται από τον προϋπολογισμό του ίδιου του δήμου. Εδώ, η στήριξη κλάδων της οικονομίας συντελείται αυστηρά εντός των συνόρων. Το πρώτο έργο, που αυτή τη στιγμή έχει μπει μπροστά, δηλαδή η ανάπλαση των πεζοδρομίων στις εργατικές πολυκατοικίες, προβλέπει ρητά ότι:

[Όλα τα υλικά] Θα είναι δε εγχώριας προέλευσης εκτός από όσα αποδεδειγμένα, δεν παράγονται στην Ελλάδα, καθώς και εκείνα που προδιαγράφονται και αναφέρονται ρητά, στα αντίστοιχα άρθρα του συμβατικού τιμολογίου, σαν προέλευσης εξωτερικού.⁴

Με άλλα λόγια, το κοινωφελές... έργο «προσβασιμότητα για ΑμεΑ» σημαίνει ουσιαστικά στήριξη της ελληνικής τσιμεντοβιομηχανίας, αφού το ξήλωμα των πεζοδρομίων σημαίνει πέταμα του παλιού τσιμέντου και ρίξιμο καινούριου. Σημαίνει επίσης στήριξη μιας σειράς μικρότερων επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον κλάδο της οικοδομής. Και κάπως έτσι, οι πόροι ενός δήμου (από τον κρατικό προϋπολογισμό, από τα δημοτικά τέλη που υποτίθεται θα μειωθούν και από άλλες πηγές που δεν γνωρίζουμε) χρηματοδοτούν μέσω δημοτικών έργων μερίδες του ελληνικού κεφαλαίου.

Στο μεταξύ, τα λεφτά που πέφτουν στα αφεντικά δεν είναι ευκαταφρόνητα. Στο παράδειγμά μας, το κόστος ανάπλασης των πεζοδρομίων είναι 1.400.000 ευρώ και το αντίστοιχο της αναβάθμισης του ηλεκτροφωτισμού είναι 12.053.061 ευρώ. Σούμα δεκατριάνομι περίπου εκατομμύρια ευρώ που θα πέσουν σε εργολάβους, και λάβετε υπόψη ότι μιλάμε για δύο μόνο έργα σε ένα μόνο δήμο. Φανταστείτε άρα κάθε παρόμοιο έργο ανά δήμο της χώρας, βάλτε πρόχειρα κάτω ανάλογους προϋπολογισμούς και αναλογιστείτε το μέγεθος της κλίμακας που φοράει τον μανδύα «πράσινη ανάπτυξη», «συμπερίληψη ευπαθών κοινωνικών ομάδων» και ότι άλλο κατεβάσει η κούτρα τους. Ας έχουμε επίσης υπόψη ότι τα δημοτικά έργα δεν έχουν λειτουργία αυστηρώς οικονομική. Μέσω ακριβώς αυτών των ροών χρήματος είναι που εδραϊώνεται η εξουσία των δημάρχων στις γειτονιές, μπτεονάρεται η σχέση τους με μικρά και μεγάλα αφεντικά και διασφαλίζεται η «κοινωνική συνοχή».

Και μιας και «τα κτίρια φτιάχνουν εμάς», κάθε δημοτικό έργο έχει ταυτόχρονα και πειθαρχική λειτουργία. Συσπειρώνει γύρω από την τοπική αυτοδιοίκηση τους ευπόληπτους συμμάχους της και ταυτόχρονα στρέφεται ενάντια στα εργατικά στρώματα του δήμου. Αυτά όχι μόνο πληρώνουν αδρά «την εξοικονόμηση ενέργειας» μέσω αυξημένων τιμών οικιακού ρεύματος, αλλά καλούνται να υποστούν τις συνέπειες των έργων στην καθημερινότητά τους, οι οποίες είναι βαριές. Ας πούμε, το πάντρεμα της πράσινης ανάπτυξης ή της έγνοιας για τις ευπαθείς κοινωνικές ομάδες με το αίσθημα ασφάλειας δεν είναι καθόλου τυχαίο.

Μάλιστα είναι εγγεγραμμένο ακόμα και στα ίδια τα υλικά. Ας δούμε τι έχουν να πουν σχετικά οι μηχανικοί του δήμου για τον φωτισμό στις εργατικές πολυκατοικίες του Περιστερίου:

Με βάση τα παραπάνω η στρατηγική φωτισμού καθορίστηκε ως εξής:

- 1) Φωτίζεται όλος ο χώρος με ελάχιστη ένταση φωτισμού στο έδαφος 20 LUX σε κάθε σημείο ώστε να αποφευχθούν ανεπιθύμητες ενέργειες λόγω σκότους.
- 2) Φωτισμός μεγαλύτερης έντασης υπάρχει και στα σημεία όπου υπάρχουν κύριοι διάδρομοι για μεγαλύτερη ασφάλεια. Ο φωτισμός αυτών των διαδρόμων έχει ένταση μεγαλύτερη από 40LUX.⁵

Και να που οι μηχανικοί του δήμου είναι αρκετά εξοικειωμένοι με τις θεωρίες της μηδενικής ανοχής σε τέτοιο μάλιστα βαθμό που μπορούν να διακρίνουν τις τεχνολογικές όψεις του «φωτισμού στο έδαφος». Κατ' αρχάς, είναι επιδαπέδιος άρα δεν σπάει εύκολα. Σε μελετημένα χαμηλή αλλά επαρκή ένταση ώστε να μη μένει σπιθαμή αφώτιστη για «σκοτεινές» ενέργειες. Σε μεγαλύτερη ένταση εκεί όπου υπάρχουν οι διάδρομοι διέλευσης, μάλλον για να υπενθυμίζεται διαρκώς ότι αυτοί είναι οι κύριοι διάδρομοι που οφείλει κανείς να διασχίζει το βράδυ στο εσωτερικό των μπλοκ. Στο μεταξύ, με πόση ακρίβεια είναι επιλεγμένες οι εντάσεις φωτισμού για να σου σπάνε τα νεύρα! Το συνολικό αποτέλεσμα μπορείτε να το φανταστείτε. Μια ενοχλητική φωταγωγή παντού μέσα στα μπλοκ για να μην μπορείς να σταθείς πουθενά. Από εμπειρία, γνωρίζουμε ότι τα λαμπάκια στο έδαφος είναι ενοχλητικά όταν κάθεσαι σε παγκάκι γιατί πέφτουν στο μάτι σου και σε στραβώνουν. Πράγμα που είναι και ο στόχος σε περίπτωση που θέλει κανείς να επιδοθεί στη σκοτεινή ενέργεια του αράγματος στα πεζούλια εντός των εργατικών μπλοκ, μια συνήθεια αρκετά προσφιλή στους ενοίκους τους το προηγούμενο διάστημα. Την ώρα που μιλάμε βέβαια τα πεζούλια, σαν αυτό που βλέπετε στην παρακάτω φωτογραφία, που πάνω τους είναι εντυπωμένα τα ίχνη των χρηστών τους έχουν ήδη ξηλωθεί.

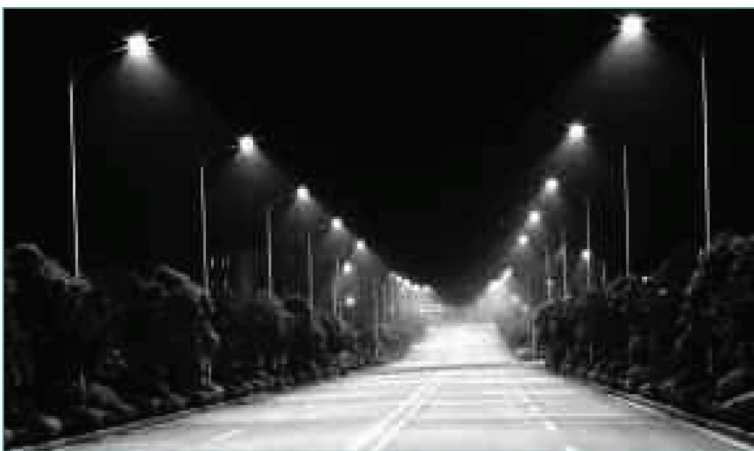

Από την άλλη, οι μηχανικοί του δήμου Περιστερίου που θέλουν να αλλάξουν τα φώτα σε όλους τους δρόμους του Περιστερίου, παραθέτουν και άλλες αρετές των λαμπτήρων led. Απαριθμώντας τα πλεονεκτήματά τους, λένε για παράδειγμα ότι:

Επειδή τα φωτιστικά και οι λαμπτήρες LED δεν έχουν γυάλινο περίβλημα και αποτελούνται κυρίως από αλουμίνιο και πολυκαρβονικό υλικό είναι ανθεκτικά και δεν σπάνε όπως οι κλασικοί λαμπτήρες.

Μείωση ατυχημάτων κατά την διάρκεια της νύχτας λόγω της καλύτερης απόδοσης φωτισμού. Ύστερα από μελέτες από διεθνή ινστιτούτα έχει αποδειχθεί ότι τα παλαιού τύπου συμβατικά φωτιστικά με τον υπερβολικά θερμό (κίτρινο) φωτισμό προκαλούν το φαινόμενο της υπνηλίας στους οδηγούς. Το φως ημέρας το οποίο παρέχουν τα νέας τεχνολογίας φωτιστικά και λαμπτήρες LED προκαλεί εγρήγορση στο μάτι του παρατηρητή (οδηγού) με αποτέλεσμα να βελτιώνεται η αντίληψη αυτών.⁶

Οι μηχανικοί που έχουν διαβάσει τα σχετικά εγχειρίδια δεν δίνουν τυχαία έμφαση στην εγρήγορση του «παρατηρητή» που υποδηλώνει σαφώς κάποιον επιφορτισμένο να σκανάρει την περιοχή και να επιτηρεί π.χ. την ασφάλεια των δημοτικών λαμπτήρων -η παρένθεση ότι αναφέρονται στους «οδηγούς» προστέθηκε πιθανόν εκ των υστέρων για το ξεκάρφωμα. Το καθεστώς πανοπτικού, το «τίποτα απροσπέλαστο στο βλέμμα του επιτηρητή» βρίσκεται άλλωστε στον πυρήνα κάθε ανάπλασης. Ο δε νέος άθραυστος «πράσινος» και «εγρηγοριστικός» φωτισμός έχει χρώμα τι άλλο; Λευκό ψυχιατρείου, όπως συνηθίζουμε να λέμε. Να για παράδειγμα πώς σχεδιάζουν να είναι η εικόνα των κεντρικών δρόμων της πόλης. Η παρακάτω φωτογραφία προέρχεται από αντίστοιχο έργο αναβάθμισης του δημοτικού ηλεκτροφωτισμού με λαμπτήρες led στον Πειραιά

Η εκτυφλωτική φωταγλία, με άρωμα καραντίνας, είναι η ιδανική συνθήκη που θα ήθελαν να επιβάλλουν οι δήμοι στις γειτονίες μας τα βράδια. Δρόμοι φωταγωγημένοι μόνο για ασθενοφόρα και περιπολικά. Οι βραδινές δραστηριότητες των ανυπόληπτων περιστεριωτών ας εξοριστούν στο Ποικίλο όρος (αναμφίβολα απαιτεί εγρήγορση να κάνεις μαγκιές σε τέτοιες απόκοσμες λεωφόρους). Τα αλλόκοτα φώτα του δήμου, επιδαπέδια ή κολονάτα, θα αντανακλούν στους κοιτώνες των εργατικών μπλοκ. Όλο αυτό το πακέτο ονομάζεται «αναβάθμιση της ποιότητας ζωής».

Όπως επίσης μαθαίνουμε, τα νέα φώτα είναι «έξυπνα» και «τηλεδιαχειριζόμενα». Με τα λόγια και πάλι των μηχανικών του δήμου Περιστερίου:

Τα φωτιστικά και λαμπτήρες τύπου LED είναι από την κατασκευή τους έξυπνα, διότι υπάρχει δυνατότητα έλεγχου και διαχείρισης αυτών εφόσον συνδεθούν με κεντρικό σύστημα διαχείρισης φωτισμού. Επιπλέον μπορούν να δίνουν διάφορες πληροφορίες προς εξυπηρέτηση του πολίτη ανάλογα με τις ανάγκες του Δήμου.⁸

Από το κρυπτικό αυτό απόσπασμα, κρατάμε την αναβαθμισμένη δυνατότητα κεντρικού ελέγχου του φωτισμού, εν ολίγοις την τηλεδιοίκηση που τώρα τελευταία μάθαμε από τους σιδηροδρομικούς ότι είναι πολύ «ασφαλές» πράγμα. Κρατάμε επίσης ότι οι κεντρικοί δρόμοι του Περιστερίου σχεδιάζεται στο μέλλον να αποκτήσουν ταμπέλες -σαν αυτές της Κηφισίας ή της Αλεξάνδρας- με μηνύματα από τον δήμο του είδους «απαγόρευση κυκλοφορίας από τις 10 το βράδυ». Σε περίπτωση μάλιστα που έχετε απορία για το τι διάολο σημαίνει «έξυπνος φωτισμός», η επίσημη απάντηση είναι η εξής:

Σύγχρονο σύστημα τηλε-διαχείρισης, τηλε-ελέγχου και τηλε-μετρίας, που εξασφαλίζει τον πλήρη έλεγχο του δικτύου σε επίπεδο φωτισμού. Μέσω του αναπτυσσόμενου συστήματος προβλέπεται η δια-λειτουργικότητα με άλλα συστήματα, καθώς και η επεκτασιμότητά του για την ανάπτυξη μελλοντικών καινοτόμων «έξυπνων» εφαρμογών (smart cities) στην Περιφέρεια.⁹

Επειδή τα συστήματα «τηλεδιοίκησης» μένει να τα καταλάβουμε ακόμα καλύτερα στο μέλλον, προς το παρόν μπορούμε εύλογα να υποθέσουμε ότι μία από τις διαφαινόμενες λειτουργίες του «έξυπνου ηλεκτροφωτισμού» είναι η δυνατότητα εξ αποστάσεως ρύθμισης της έντασής του, αναλόγως συνθηκών, «σκοτεινών ενεργειών» και «αναγκών του δήμου». Η δε μπούρδα περί smart cities δεν είναι τίποτε άλλο από την τάση να καταγράφεται και να ελέγχεται συ-

νεχώς η κυκλοφορία μας στην πόλη, καταφεύγοντας σε οδηγίες/εντολές από το κινητό -πράγμα που συμβαίνει ήδη με ένα κάρο εφαρμογές.

Για να το κλείνουμε σιγά σιγά το θέμα, δημοτικά έργα τέτοιας φύσεως δεν κρύβουν τον πειθαρχικό τους χαρακτήρα. Και πάλι οι περισσότεριότες μηχανικοί του δήμου τονίζουν ότι οι στόχοι είναι:

Μείωση της εγκληματικότητας και του αισθήματος φόβου των δημοτών λόγω της αισθητικής και ποιοτικής αναβάθμισης του φωτιστικού αποτελέσματος και του χρώματος φωτός (φως ημέρας) που εκπέμπουν οι δίοδοι φωτοεκπομπής LED. Έχει αποδειχθεί παγκοσμίως βάση διεθνών μελετών ότι η ποσοτική και ποιοτική αναβάθμιση φωτισμού είναι αποτρεπτική στην εκδήλωση εγκληματικών πράξεων και βίας σε δημόσιους χώρους.¹⁰

Για να έχετε μια εικόνα των «εγκληματικών πράξεων» στους δημόσιους χώρους στο Περιστερί, αρκεί να φέρουμε ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα. Κατά τη διάρκεια της καραντίνας, τα μπλοκ των εργατικών πολυκατοικιών που τώρα τελούν υπό ανάπλαση είχαν «μεγάλη επισκεψιμότητα». Στα πεζούλια και τους εσωτερικούς χώρους έδιναν ζωή νεαροί και νεαρές που δεν άντεχαν να κλειστούν στα διαμερίσματα-τρύπες. Που αψηφούσαν τις απαγορεύσεις, αναζητώντας συντροφιά. Που επιδίδονταν σε σκοτεινές ενέργειες, όπως το σκέιτ, το κάπνισμα, η μπουροποσία, η μουσική με ηχεία, τα αυτοσχέδια πάρτι και αθλητικές δραστηριότητες, όπως το πέταμα νερατζιών στους δρόμους και τις λάμπες. Που έτρεχαν να καβατζωθούν στους αφώτιστους εσωτερικούς χώρους και τις πιλοτές όποτε οι φάροι έσκαγαν μύτη, γι' αυτό και οι μπάτσοι έψαχναν να τους ξετρυπώσουν επί τούτου με φακούς. Που τα πρωινά, άλλα συστήματα τηλε-διοίκησης (όπως η τηλεκαπαίδευση) επιδίωκαν να τους κρατάνε κλεισμένους φυλακή. Η «εκδήλωση εγκληματικών πράξεων» αναφέρεται σε αυτούς για τους οποίους ο «Δήμαρχος της καρδιάς μας» δεν προβλέπει κανενός είδους αναβάθμιση της ποιότητας ζωής, αλλά το αντίθετο. Όπως όμως είπαμε, στις εργατικές δεν κατοικούν μόνο εργάτες. Κατοικούν και μικροαστοί νοικοκυραιοί που ενοχλούνταν από τις αντικαραντινικές δραστηριότητες στο μπετονένιο γκέτο. Τα δημοτικά έργα σε εξέλιξη στηρίζονται σε και χτίζουν τη συμμαχία ακριβώς με αυτούς. Από την άλλη βέβαια, όπως τα κτίρια φτιάχνουν «αυτούς», φτιάχνουν μαζί και τους εχθρούς τους. Τα αποτελέσματα της μάχης μένει να τα δούμε στο μέλλον.

Αυτά λοιπόν με τα δημοτικά έργα στο Περιστερί. Μπετά, οικολογία και ασφάλεια για τους μικρομεσαίους, πειθαρχία και περιβάλλον επιτηρητικής «εγρηγορσης» για τα κατώτερα στρώματα. Να πώς επιδιώκεται στις μέρες μας «η κοινωνική συνοχή». Πόσο ισχυρό συνδετικό υλικό είναι τελικά το τιμνέτο.

1. Βλ. Δήμος Περιστερίου, Τεχνική έκθεση: «Έργα Προσβασιμότητας στο Συγκρότημα Προσφυγικών Πολυκατοικιών Ευαγγελίστριας του Δήμου Περιστερίου», Δεκέμβριος 2017, σελ. 4.

2. Στο ίδιο, σ. 2. Τα εισαγωγικά στις παράγκες είναι από το πρωτότυπο. Οφείλονται μάλλον στην απέχθεια, την ντροπή, την αμηχανία -ή και όλα μαζί- των συντακτών της έκθεσης για το παρελθόν του Περιστερίου ως του πιο κακόφημου γκέτο προσφύγων της πρωτεύουσας.

3. Δήμος Περιστερίου, Μελέτη Ενεργειακής Αναβάθμισης Δημοτικού Φωτισμού, Παράρτημα Α, σελ. 17, 17/01/2023.

4. Βλ. Δήμος Περιστερίου, Τεχνική έκθεση: «Έργα Προσβασιμότητας...», ό.π., σ. 24.

5. Δήμος Περιστερίου, Τεχνική Έκθεση: «Έργα Προσβασιμότητας...», Παράρτημα: Τεχνική Περιγραφή ΗΜ Εγκαταστάσεων, σελ. 2.

6. Δήμος Περιστερίου, Μελέτη Ενεργειακής Αναβάθμισης..., ό.π., σελ. 16-17.

7. Βλ. b2green.gr>Πειραιάς: Αναβαθμίζεται με «έξυπνα» τηλεδιαχειριζόμενα φωτιστικά ο δήμος Πειραιά, 8/05/2020.

8. Δήμος Περιστερίου, Μελέτη Ενεργειακής Αναβάθμισης..., ό.π., σελ. 17.

9. Βλ. energja.gr>«Έξυπνος» οδοφωτισμός σε Μεγάλες Λεωφόρους της Αθήνας», 3/08/2018.

10. Δήμος Περιστερίου, Μελέτη Ενεργειακής Αναβάθμισης..., σελ. 17.